

O b s a h

Předmluva autora k novému českému vydání	5
I. Zdroje a motivy sémantické problematiky	9
II. Pojem sémantiky a předpoklady zkoumání sémantické problematiky	19
1. Pojem jazyka-objektu a metajazyka	20
2. Sémantická úroveň analýzy a její vztahy k úrovni syntaktické a pragmatické	24
III. Sémantické pojmy	41
1. Sémantické pojmy a pojmy jim příbuzné v běžné řeči	41
Vyjadřovat, vypovídat	42
Značit	45
Označovat	51
Zastupovat, reprezentovat	52
2. Sémantické pojmy ve formalizovaných jazycích	53
Pojem formalizovaného jazyka	53
Interpretace formalizovaného jazyka	57

Definiční zavedení sémantických pojmů	60
Axiomatické zavedení sémantických pojmů	67
IV. Sémantika logických pojmů	71
1. Problémy L-sémantiky	72
Zavedení L-pojmů jako nedefinovaných termínů	74
Pojmy „logického prostoru“ a „popisu stavu“	76
Pojem „logického obsahu“ a „sémantické informace“	84
Významové postuláty	93
2. Sémantika logických pojmů na základě pojmu interpretace	100
Pojem modelu a interpretace	102
Nejdůležitější definice logicko-sémantických pojmů na základě „interpretace“	106
Pojem „překladu“	109
V. Smysl a denotace	113
1. Fregeho koncepce smyslu a denotace	113
Smysl, denotace a identita jmen	113
Pojem „jména“	118
Fregeho rozšíření sémantické charakteristiky jmen	120
2. Teorie popisů	124
Pojem „označující fráze“	125
Diferenciace popisů	127
Individuální popisů a výrokové funkce	127
3. Metoda extenze a intenze	132
Pojem „třídy“ a „vlastnosti“	133
Pojem „extenze“ a „intenze“	137
Extenzionální a intenzionální kontext	143
Možné rozšíření metody extenze a intenze	147
4. Problém pojmenování	152
Vztah pojmenování	152
Antinomie vztahu pojmenování	157
5. Synonymie	159
Pojem „stejného významu“	159
Synonymie, intenze a intenzionální izomorfismus	163
Synonymie, pragmatická intenze a pragmatická kritéria	166
VI. Kritérium smyslu	173
1. Formulace problému	173

Koncepce kritéria smyslu	173
Kritérium smyslu a problém lingvistické a smyslové intenze . . .	174
2. Operacionistické kritérium smyslu	178
Einsteinova definice současnosti a operacionistické kritérium smyslu	178
Kritické poznámky k operacionistickému kritériu smyslu	179
3. Verifikační kritérium smyslu	184
Motivy původní verze verifikačního kritéria	184
Různé stupně verifikačního kritéria	189
Logická povaha verifikačního kritéria	192
4. Překladové kritérium smyslu	193
Pojem „smysluplnosti“ jakožto primitivní pojem sémantického metajazyka	193
Pragmatické meze překladového kritéria	195
Pojem „smysluplnosti“ jako vícemístný predikát	198
5. Smysl a empirie	200
Pojem „empirických predikátů“	200
Dispoziční predikáty	204
6. Relativnost empirického východiska a tzv. teoretické pojmy	208
Problém vědeckého empirismu	208
Přípustnost teoretických pojmů	213
Cesty interpretace teoretických pojmů	216
7. Problémy smyslu a redukční procedury	222
Kritika empiristického redukcionismu	222
Ontologická stránka redukce, teorie úrovně	225
Sémantické a pragmatické aspekty redukce	229
VII. Vágnost	235
1. Vágnost a neostrost hranic	235
Vágnost a empirie	236
Vágnost a teoretické pojmy a konstrukce	238
Vágnost a tzv. okraje	239
2. Zdroje vágnosti a způsoby analýzy vágnosti	241
Pragmatické aspekty vágnosti	242
Sémantické aspekty vágnosti	245
3. Vágnost, mnohoznačnost a denotační temnost	248
Mnohoznačnost	248

Denotační temnost	249
Extrémy a stupňovité rozdíly	250
VIII. Sémantika a některé ontologické problémy	253
1. Sémantické a ontologické rozhodování	253
Užití termínů a tzv. ontologické závazky	254
Lingvistický systém a tzv. vnější a vnitřní otázky	258
2. Nominalismus, platonismus a sémantika	261
Reifikace abstraktních entit a problém nominalismu	261
„Praeter necessitatem“	263
Problém podobnosti a identity	265
3. Analytické a syntetické momenty v jazyce vědy	270
Tradiční problémy a úlohy sémantiky	270
Stupně analytičnosti	272
Některé metodologické problémy	276
IX. Přehled způsobů hodnocení výsledků vědecké činnosti z hlediska sémantické informace	279
1. Rámec hodnocení vědeckých výsledků	279
2. Brillouinův pokus o informační hodnocení vědeckých zákonů	282
3. Lingvistické prostředky v systemizačních úlohách	286
4. Pojem „rozhodovací báze“ a její hodnocení	290
5. Relevance aposteriorních dat	297
6. Hodnocení cílového komplexu a pojem epistemického zisku	302
X. Sémantika preferenčních postojů	309
1. Úloha preferencí a uspořádání preferencí	309
2. Princip srovnatelnosti (komparability) jako předpoklad pro vytvoření systému preference	312
3. Preference věcí a preference stavů věcí	314
4. Preference „ceteris paribus“ (za jinak stejných podmínek)	320
5. „Preferovaný stav věcí“ jako kvalitativní pojem	322
6. Preference jako propoziční postoj	324
XI. Informační synonymie	329
1. Tradiční (Leibnizovo) kritérium identity a problematika sémantické identifikace	330
2. Kritérium „salva veritate“	332
3. Kritérium „salva relatione“ a pojem „informační synonymie“	334
4. Informační relevance a pojem „naprosté informační synonymie“	339

XII. Sémantické hodnocení grafické komunikace	343
1. Úvodní poznámky	343
2. Grafická komunikace	345
3. Sémantika tvaru obrazu	351
4. Informační synonymie a informační hodnocení tvaru obrazu ...	353
5. Informační synonymie a časový faktor	355
Poznámky	359
Literatura	387
Jmenný rejstřík	395
Věcný rejstřík	399

